

ITALIŠKA
SVAJONĖ

NICKY PELLEGRINO

Iš anglų kalbos vertė
Augustė Čebelytė-Matulevičienė

Sofoklis

Vilnius, 2020

Montenelas

Kiekvieną rytą Salvijaus Valentino kelias būdavo toks pats: nestabtelėdamas pailsėti jis iki pat nedidelės miesto aikštės kildavo stačiomis gatvelėmis, už nugaros palikdamas apleistus namus su išblukusiais užrašais „Parduodama“ arba „Nuomojama“. Aikštėje jis pirmą kartą prabildavo: ištardavo *buongiorno* senajam Frančeskui Rosiui, sėdinčiam prie išdžiūvusio fontano ir bandančiam parduoti bent kelis susiraukšlėjusius obuolius.

Salvijus visados vieną jų nupirkdavo ir, kramtydamas minkštą saldų vaisių, pasukdavo rotušės link. Nužingsniavęs paskutiniuosius metrus, jis galop sėsdavosi prie stalo ir dirbdavo, kol ateidavo metas pietauti.

Jam patiko šis apleistas viduramžių miestelis siauromis gatvelėmis, nes jame galėjo kvėpuoti švarių kalnų oru ir grožėtis žemyn besidriekiančio slėnio panorama. Iškėlęs savo kandidatūrą į Montenelo merus Salvijus žadėjo miestui sugrąžinti ankstesnę žavesį – pasirūpinti, kad nebegyvenami pastatai netaptų griuvėsiais, o Montenelo neištiktų eilinio Italijos miesto vaiduoklio likimas. Salvijus nuoširdžiai to norėjo, bet praėjus šešiams mėnesiams vis dar nesumojo, ko griebtis. Per tą laiką mirė arba išsikėlė dar daugiau gyventojų.

Montenelas, įsikūręs kalno papėdėje, iš toli atrodė įspūdingai. Pravažiuojantys keliautojai dažnai stabtelėdavo nufotografuoti slėnio apačioje, tačiau tik nedaugelis jų ryždavosi

pakilti į miestą, o tie, kurie jame vis dėlto apsilankydavo, ilgai neužsibūdavo.

Šiame mieste nebuvo nieko, kas galėtų patikti turistams, – nei priėjimo prie jūros, nei prabangių parduotuvių, nei prašmatnių barų ar istoriškai svarbių paminklų. Tai buvo tik dar vienas kalnų miestelis. Nepaisant to, savaip gražus, ir Salvijus neprišleido minties, kad jo gimtųjų vietų istorijai artėja galas. Jis troško išgelbėti šį grožį. Reikėjo tik tinkamo plano.

Iš pradžių jam atrodė, kad vertėtų susisiekti su žmonėmis, kurie kažkada išsikėlė iš savo namų Montenele. Valandų valandas praleidęs dulkėtuose archyvuose jis atkapstė kelių nekilnojamojo turto savininkų pavardes ir dar ilgiau ieškojo, kur jie išsikraustė. Dauguma patraukė į didesnius miestus – Romą arba Milaną. Kiti persikėlė per jūrą. Užklupus sunkumams visi ieškojo geresnio gyvenimo. Dabar, kai sunkumų nebebuvo, Salvijus rašė išvykėliams laiškus, viliodamas grįžti namo.

Į tas žinutes jis dėjo visas viltis. „Jums vis dar priklauso namai Montenele, ir vos tik grįšite, pasitiksime jus išskėstomis rankomis“, – rašė jis, primindamas gyvenimo miestelyje privatumus: lėtą dienos ritmą, gaivų vėją ir ryškią saulės šviesą, gerą maistą, vyną, senas tradicijas – viską, dėl ko verta grįžti. „Niekur kitur nerasite tokios gyvenimo kokybės“, – žadėjo jis.

Kai kurie nė nesivargino atsakyti, o tie, kurie brūkštelėjo laišką, pareiškė, kad Montenelo likimas jų nedomina, nes tai užbaigtas gyvenimo etapas, ir jie tikrai nesiruošia mokėti jokių turto mokesčių, kuriuos dar galėtų būti skolingi. Atėjo ir keletas ilgų gražių laiškų, tačiau jų visų mintis buvo tokia pati: mes nieko čia nebenorime. Likęs namas tėra našta. *Comune* gali jį pasilikti sau.

– Kokia nesąmonė. Ar galėtum imti ir man atiduoti savo namus? – Salvijus paklausė asistento Augusto, kuris palinkęs jam virš peties skaitė tą patį laišką.

Augustas buvo toks senas, kad jam vieną rytą nepasirodžius darbe visi iš karto pagalvotų blogiausia. Tai buvo gležnas kaulė-

tas vyras, bet jo galva dirbo kuo puikiau ir jis geriausiai atsiminė Montenelo praeitį.

– Šitie žmonės jaučiasi taip, tarsi jiems būtų pavykę nuo kažko pasprukti. Jie nenori prisiminti laikų, kai buvo pavargę ir neturtingi, – jis paaiškino Salvijui. – Mums reikia naujo vėjo – užsieniečių, manančių, kad į šipulius byrantis namas kažkur Italijoje yra labai romantiška avantiūra. Surask juos, ir Montenelo problemos bus išspręstos.

– Siūlai išnuomoti tuščius namus turistams?

– Apsaugok Viešpatie! – Augustas net išsigando tokių žodžių. – Tokiu atveju už namus liktų atsakinga *comune*, o mes neturime lėšų jiems atgaivinti. Jei tikriesiems savininkams jų nebereikia, parduokime juos tiems, kurie norėtų įsigyti.

Salvijus susimąstė. Labiau už viską jis siekė būti žmogumi, kuris prikeltų šį miestelį naujam gyvenimui. Jei pavyktų ir Montenas vėl suklestėtų, prisipildytų žmonių ir gyvybės, jaustųsi nuveikęs kažką nepaprasto. Pro langą pažvelgęs į tuščią aikštę, kurioje švilpavo vėjas ir stovėjo vienišas obuolių pardavėjo prekystalis, jis pamanė, kad verta išbandyti viską.

– Gerai, – sutiko. – Jeigu ankstesnieji šeimnininkai iš tiesų perleidžia mums savo namus, mes, kiek suprantu, turime teisę juos parduoti, kam tik panorėję.

– Žinoma, – pasakė Augustas, trindamas rankomis taip, tarsi viskas jau būtų išspręsta. – Atvyks turtingi užsieniečiai, renovuos mūsų namus, ir visos Montenelo bėdos pranyks, kaip aš ir sakiau.

– Kokią kainą žmonės sutiktų mokėti už tuos namus? – Salvijus vėl suabejojo. – Kai kurie iš jų primena griuvėsius. Jie kone beverčiai.

– Tai beveik nieko ir neturėtume už juos prašyti, – mįslingai šyptelėjo Augustas.

– O iš kur trauksime tuos pirkėjus? – Salvijus neramiai perbraukė ranka per savo vešlius juodus plaukus. Jam ėmė rodytis, kad problemų tik daugėja. – Kaip jie apie mus sužinos?

Augustas grįžo į kitą kabineto pusę, klestelėjo prie savo stalo, ant kurio stovėjo naujutėlaitis kompiuteris. Senukas pats išmoko juo naudotis, o tai darydamas apsiribojo tik keliais irzliais murmesiais.

– Tai labai paprasta: pasinaudosime mano internetu! – švytėdamas iš pasitenkinimo, tarsi pats ir būtų internetą išradęs, Augustas plačiai išskėtė rankas. – Parašysime skelbimą.

Išpildykite savo itališką svajonę!

Dabar turite progą nusipirkti namą Pietų Italijoje už mažesnę nei puodelio kavos kainą. Vaizdingame kalnų miestelyje Montenele VOS UŽ VIENĄ EURĄ parduodamos ilgą istoriją menančios vilos. Vienintelė sąlyga – per trejus metus suremontuoti įsigytąjį namą ir noriai įsilieti į mažą, bet draugišką bendruomenę.

Siekiančius tapti naujaisiais Montenelo gyventojais prašome siųsti savo paraišką miesto merui Salvijui Valentiniui. Išpildykite savo itališką svajonę vos už vieną eurą!

Mimi

Moterų grupelė „Pražilusios ir išsiskyrusios“ susitikdavo kiekvieno mėnesio antrą trečiadienį. Kartais Mimi atrodydavo, kad vienintelis dalykas, dėl kurio ji vis dar eina į susitikimus, yra vynas, kurio jos padaugindavo, visos vienu metu kalbėdamos kokiame nors pigiame triukšmingame restorane. Ji atsiminė vos kelias pastarųjų metų akimirkas, kai galėjo nuoširdžiai kvatotis, ir visos jos buvo susijusios su „Pražilusių ir išsiskyrusių“ draugija.

Nepaisant pavadinimo, nė viena narė dar nebuvo pražilusi. Visos jos reguliariai lankėsi gerose kirpyklose, kelios buvo pasidariusios botokso injekcijas ir bent vienos iš jų dėka plastikos chirurgas nuolatos būdavo užsiėmęs. Vis dėlto jos simbolizavo naujųjų laikų visuomenės keistenybę: gyvenimo vidurio sulaukusios poros staiga nusprendė skirtis ir taip nubraukdavo dešimtmečius bendrų pastangų kuriant santykius.

– Mes ir vėl džiaugiamės laisve, – sakydavo Mimi draugė Sineda. – Vaikai gyvena savo gyvenimus, esame finansiškai nepriklausomos ir daugiau neprivalome rūpintis kieno nors kojinėmis. Tai mūsų aukso amžius. Kodėl turėtume leisti ji metų metus laižydamosi žaizdas?

Tokie Sinedos žodžiai Mimi neguosdavo. Jūdviejų patirtis buvo visiškai skirtinga. Tai Sineda nusprendė nutraukti savo santuoką ir tikino, kad nori būti nepriklausoma – pagaliau išsilaisvinti nuo to gero, bet nuobodaus vyro, su kuriuo praleido pastaruosius trisdešimt gyvenimo metų.

– Na ir tegul eina velniop, – sakė ji. Dabar, kai buvo išsiskyrusi, ji keikėsi gerokai dažniau. – Gal kažkada ir turėjome ką nors bendra, bet tik ne dabar. Noriu susikurti naują gyvenimą.

Mimi, priešingai nei Sineda, santuokoje jautėsi laiminga. Jai atrodė, kad ir jos vyras turėtų būti patenkintas. Kai abu sūnūs įstojo į universitetą, Mimi ir Glenas sumanė išsikelti iš Londono kur nors, kur galėtų mėgautis ramybe ir gamta. Ji manė, kad jie abu vienodai to nori, juk kartu žiūrėdami televizijos laidas apie interjero dizainą svarstydavo, ką panašaus galėtų pritaikyti savo būsimuosiuose namuose. Todėl Mimi buvo priblokšta, kai Glenas pranešė išsinuomojęs butą, nes jų santykiams atėjo galas, ir esąs nusiteikęs naujam etapui.

Jis atsisakė apsilankyti pas porų psichologą ir apipylė Mimi nuvalkiotomis frazėmis: vis dar ją myli, bet nebėra įsimylėjęs. Jam reikėjo erdvės. Naujo gyvenimo.

Taigi vyras išsikraustė, ir Mimi liko viena, įkalinta jų senajame gyvenime, vieniša dideliame name, kuriame ją supo visi jų kartu pirkti ir sukaupti daiktai. Ji praleido daugybę laiko bandydama labiau pritaikyti namą savo pačios poreikiams – nusipirko naują lovą, perstumdė baldus, įdomiai perdažė vieną iš sienų, svetainę apstatė kambariniais augalais, bet niekas nepadėjo.

– Parduok tą prakeiktą namą, dalį pinigų atiduok Glenui ir gyvenk toliau, – skatino ją Sineda.

Mimi negalėjo įsivaizduoti, kaip tai įgyvendinti.

– Gyventi toliau? Kur?

– Juk darbas nelaiko tavęs Londone, ar ne? Galėtum išvykti, kur panorėjusi.

– Būtent, – burbtelėjo Mimi.

Kai reikėdavo spręsti kitų žmonių problemas, Sineda niekada nepasiduodavo.

– Apsigyvenk kokiame nors ramiame užmiestyje, kaip ir planavai prieš skyrybas, – kartojo ji.

– Ir visgi – kokiame? Juk negaliu tiesiog besti smeigtuku į žemėlapi.

– Kodėl gi ne? Nesvarbu, kokią vietą pasirinksi. Dabar tau tinkamas bet koks sprendimas, svarbiausia ką nors daryti. Nestovėti vietoje.

– Suprantu tai... – šnypštelėjo Mimi.

Naudodamasi ryškia moterų tualetu šviesa, ji matiniu rusvu lūpdažiu ryškino lūpas. Mimi buvo tikra, kad Sineda atsekė jai iš paskos sąmoningai, norėdama pasikalbėti. Dabar, stovėdama šalia Mimi, kreipėsi į jos atspindį veidrodyje:

– Ženk pirmąjį žingsnį, – vėl patarė, – ir verčiau paskubėk. Anksčiau nebūdavai tokia neryžtinga, tiesa?

– Ne, bet visada aiškiai žinodavau, ko noriu, – Mimi lūpdažį įsidėjo atgal į rankinę ir pasitaisė trumpus šviesius plaukus. – Norėjau ištekėti, sukurti šeimą, dirbti iliustratore. Eiti pasivaikščioti kartu su Glenu, o sekmadieniais dar ir papietauti užmiesčio kavinėse. Staiga visos šitos svajonės sudužo į šipulius, todėl man atrodo, kad ateitis aptemo. Nebegaliu jos įsivaizduoti.

Trumpam netekusi amo, Sineda tylomis spoksojo į ją.

– Dar viena taurė vyno ir skanus užkandis – kol kas mano ateičiai užteks ir tiek, – paskubomis pasakė Mimi. – Nagi, eime, kitaip merginos pamany, kad jas palikome.

Šiandien jos susirinko italų restorane. „Pražilusioms ir išsiskyrusioms“ čia patikdavo, nes kartą per savaitę restoranas leisdavo įsinešti savo pačių gėrimų. Be to, maistas gardus. Mimi visada užsisakydavo tą pačią picą su burata ir, prapjovusi švelnų sūrio paviršių, mėgėdavosi stebėdama, kaip jis sklinda po traškų, paskrudusį picos padą. Ji vienintelė iš visų „Pražilusių ir išsiskyrusių“ vis dar valgė angliavandenius ir sočiuosius riebalus, tačiau vienintelė nevaikščiojo į pasimatymus. Visos kitos turėjo parsisiuntusios tinderį arba buvo užsiregistravusios mokamose pažinčių agentūrose.

Mimi ir Sinedai grįžus prie stalo, jos kaip tik apie tai ir kalbėjosi, dalydamosi juokingomis nevykusių tinderio pasimatymų istorijomis.

– ...taigi prabudusi pagalvojau, kad jis glosto man petį, – pasakojo Džeinė. – O apsisukusi pamačiau jo didelį gauruotą šunį, kuris taškydamasis seilėmis sugebėjo įsiropšti į lovą ir įsitaisyti tarp mūsų. Niekaip neįstengiau jo pajudinti. Galų gale atsikėliau, palikau jam raštelį, kad man labiau patinka katės, ir patraukiau namo.

Sineda netruko įsilieti į pokalbį.

– Tikiuosi, šuns nebuvo kambaryje, kai jūs...

– Dar ir kaip buvo! Jis gulėjo ant kilimo, spoksojo į mus ir šnopavo. Mūsų žvilgsniai nuolatos susidurdavo. Buvo nemalonu.

– O dieve! Tai primena mano buvusį vaikiną, kuris augino Birnos kates...

Mimi aiškiai girdėjo, kad jos vis labiau įsijaučia. Ji negalėjo pasidalyti panašiomis istorijomis. Trisdešimt metų praleidusi su Glenu, neįsivaizdavo savęs kito vyro glėbyje.

– Vyrai... Tikrai nežinau, dėl ko šitaip varginamės, – tokie žodžiai galų gale nuskambėdavo beveik kiekviename „Pražilusių ir išsiskyrusių“ susitikime. Šiandien juos ištare Džeinė, apmaudžiai purtydama galvą. – Verčiau nusipirkime didžiulį namą, apsigyventume kartu ir visiems laikams jų atsižadėtume.

– Tu teisi, tikrai galėtume taip padaryti, – pritarė Sineda.

– Prisijungčiau prie jūsų, – pagaliau įsiterpė ir Mimi. – Man tai atrodo puiki mintis.

– Ir man, – linktelėjo Dotė.

– Kodėl mes tik kalbame, o nieko nedarome? – sukryžiuoti rankas Sineda net palinko į priekį. „Pražilusios ir išsiskyrusios“ susibūrė jos iniciatyva, todėl ji jautėsi esanti grupės lyderė. – Imkimės veiksmų ir nusipirkime atostogų vilą keturioms. Kalbu rimtai.

– Na, tai gera mintis, bet aš neturiu pinigų, – pasakė Džeinė.

– O ką, jei tai beveik nieko nekainuotų? Palaukit, aną dieną feisbuke mačiau skelbimą... – rankinėje susiradusi telefoną, Sineda tapšnojo jo ekraną. – Štai: „Išpildykite savo itališką svajonę!“

Ji garsiai perskaitė nedidelį tekstą, ypač pabrėždama žodžius „vos už vieną eurą“.

– Skamba per gerai, kad būtų tiesa. Tikriausiai tai kokia nors apgaulė, – abejojo Džeinė.

– Nebūtinai, – nesutiko Dotė. – Man regis, skaičiau apie tai straipsnį laikraštyje „Telegraph“. Šitą skelbimą pamatė tūkstančiai žmonių, todėl žurnalistai paėmė interviu iš to miestelio mero...

– Salvijaus Valentino, – padėjo jai Sineda, dar kartą skaitydama pranešimą telefono ekrane.

– Na, tikriausiai.

– Jeigu jį jau matė tūkstančiai, tai nebeturime jokių galimybių įsigyti namą. – Atrodė, kad Džeinė iš tiesų nusiminė.

– Bet vis tiek galime pabandyti, ar ne? – Sineda neprarado vilties. – Verta užpildyti tą paraišką. Tik pagalvokite – „Pražilusios ir išsiskyrusios“ kartu gyvena kažkur Italijos pietuose...

– Ar tikrai to norėtum? – paklausė Mimi.

– Taip, žinoma. Be to, mums nekiltų sunkumų sumokėti vieną eurą. Žinot, ką? Sumokėti galėčiau aš viena.

– Dar turėtume mokėti už remontą, – priminė Dotė.

– Tikriausiai ne tiek ir daug – juk iš pradžių užtektų, kad namas būtų saugus ir vonios bei virtuvės įranga veiktų tinkamai, – toliau kalbėjo Sineda. – Pamėginkite įsivaizduoti, kaip mėgaujatsės saulės šiluma ir neprilygstamu maistu, tinginiaujate skaitydamos knygas, per pietus atkemsate butelį vyno...

– Tikra svajonė... – ilgesingai pritarė Džeinė.

– Na, tai ko laukiame? – paklausė Mimi, kurią staiga užplūdo seniai nepatirtas jausmas: džiugus jaudulys, kai atrodo, kad viskas, ką sumanei, įmanoma. Pasekusi Sinedos pavyzdžiu, ji išsitraukė mobilųjį. – Išsiųskime laišką dabar pat.